

Αντιπλοίαρχος Βασ. Λάσκος και το πλήρωμα του υποβρυγίου Υ/Β «Κατσώνης».



Το υποβρύχιο «Κατσώνης» εν πλω από Αλεξάνδρεια προς Χάιφα. Υποπλοίαρχος Στέφανος Τρουπάκης. Χάθηκε με το υποβρύχιο και άλλους 31 στις 14 Σεπτεμβρίου 1943, όταν το «Κατσώνης» βυθίστηκε κοντά στη Σκιάθο.

Όταν η Ιταλία στις 28 Οκτωβρίου 1940 κήρυξε τον πόλεμο κατά της Ελλάδας, το Πολεμικό Ναυτικό διέθετε έξι Υποβρύχια (Κατσώνης, Παπανικολής, Πρωτεύς, Νηρέυς, Τρίτων, Γλαύκος), τα οποία είχαν ήδη υπερβεί το παραδεδεγμένο όριο ζωής παρ' όλο που εσυντηρούντο επιμελώς. Όλα ήσαν ετοιμοπόλεμα πλην του «Γλαύκος» που εκτελούσε γενική επισκευή και αμέσως απέπλευσαν από τον Ναύσταθμο Σαλαμίνας για να εκτελέσουν τις προβλεπόμενες περιπολίες στις προσβάσεις του Πατραϊκού κόλπου και αργότερα στην Αδριατική. Οι περιπολίες διήρκεσαν μέχρι την 17-4-1941 με την αναμενόμενη συνθηκολόγηση της Ελλάδας με τους Γερμανούς. Σ' αυτό το χρονικό διάστημα των 174 ημερών ο στολίσκος των ελληνικών υποβρυχίων εκτέλεσε 23 πολεμικές περιπολίες που η κάθε μια κυμαινόταν από 7 έως 15 ημέρες. Τα αποτελέσματα αυτών των αποστολών ήταν να βυθιστούν με τορπίλες πέντε ιταλικά πλοία και μετά από επίθεση ιταλικού τορπιλοβόλου να βυθιστεί το Υ/Β «Πρωτεύς» στην περιοχή της Αυλώνας στις 29-12-1940.

Όπως προαναφέρθηκε μετά την προέλαση των Γερμανικών στρατευμάτων η ναυτική ηγεσία αποφάσισε από τις 15-4-1940, την διαφυγή των πλοίων του στόλου αρχικά στην Κρήτη και στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου για τη συνέχιση του αγώνα κατά του Άξονα. Με υψηλό ηθικό στα πληρώματα άρχισε η δεύτερη περίοδος του πολέμου για τα υποβρύχια που τελείωσε έπειτα από 1239 ημέρες αγώνων και θυσιών, την 16-10-1944. Σε αυτό το διάστημα παρά την παλαιότητα του υλικού και την ενίσχυσή του με δύο νέα υποβρύχια τα «Ματρώζος» και «Πιπίνος», εκτελέστηκαν 43 πολεμικές περιπολίες σε συνδυασμό με 12 πολεμικές αποστολές και 6 ανεξάρτητες πολεμικές αποστολές οι περισσότερες στα νερά του Αιγαίου. Κατά τη διάρκεια αυτών των αποστολών οι επιτυχίες ήταν αξιοθαύμαστες αλλά και οι απώλειες μεγάλες.

Βυθίστηκαν τα Υ/Β «Γλαύκος», «Τρίτων» και «Κατσώνης» με 57 νεκρούς, 46 αιχμαλώτους και 5 διαφυγόντες την αιχμαλωσία.

Κατά τη πρώτη περίοδο και συγκεκριμένα στις 31-12-1940 το Υ/Β «Κατσώνης» με κυβερνήτη τον Πλωτάρχη Αθαν. Σπανίδη εβύθισε κοντά στις Αλβανικές ακτές το πετρελαιοφόρο του ιταλικού ναυτικού «Quinto» 4000 τόνων.

Στη δεύτερη περίοδο των επιχειρήσεων το Υ/Β έχει πλέον κυβερνήτη τον αντιπλοίαρχο Βασ. Λάσκο και στη πρώτη του περιπολία (30-4-1943), αποβίβασε στον όρμο Φωκιανού της Πελοποννήσου πράκτορες με σχετικό υλικό. Στη συνέχεια (1-4-1943) τις βραδινές ώρες βύθισε γερμανική ναρκοθέτιδα πρυμνοδετιμένη στο λιμενοβραχίονα του Γυθείου. Την 5-4-1943 εβύθισε ισπανικό φορτηγό 1500 τόνων.

Κατά τη διάρκεια της δεύτερης περιπολίας (27-5-1943) αποβίβασε σε δύο σημεία της Β.Α. ακτής της Εύβοιας πράκτορες και υλικό. Στη συνέχεια, την 29-5-1943, ενώ βρισκόταν στο στενό Σκιάθου – Άκρας Σηπιάδος, εντόπισε ισπανικό φορτηγό 1000 τόνων, το οποίο βύθισε με 36 βολές του πυροβόλου του.

Κατά τη διάρκεια της τρίτης περιπολίας (12-9-1943) αποβίβασε στη Ν.Α. ακτή της Εύβοιας το συνταγματάρχη Φραδέλλο με σχετικό υλικό. Στη συνέχεια, την 14-9-1943, τις νυχτερινές ώρες κοντά στη νήσο Σκιάθο ενώ έπλεε στη επιφάνεια, εντόπισε πλοίο που το θεώρησε – από εσφαλμένες πληροφορίες ναυτών – το γερμανικό ιστιοφόρο μεταγωγικό «Simfra» ενώ επρόκειτο για γερμανική ανθυποβρυχιακή κορβέτα. Αμέσως μετά την αναγνώριση καταδύθηκε και σχεδόν αμέσως δέχθηκε επίθεση με βόμβες βυθού που προκάλεσαν σοβαρές βλάβες. Το υποβρύχιο άρχισε να έχει διαρροές και να ήταν ακυβέρνητο. Έπειτα από δραματικές στιγμές αναδύθηκε και με το πυροβόλο του άρχισε να βάλει κατά της γερμανικής κορβέτας η οποία απάντησε με καταγιστικά πυρά πολυβόλων. Το υποβρύχιο τυλίχθηκε στις φλόγες και σκοτώθηκε η ομοχειρία του πυροβόλου, οι κυβερνώντες και οι αξιωματικοί που ήταν στη γέφυρα, καθώς και οι δύο χειριστές του πρυμναίου πολυβόλου.

Η ατμόσφαιρα μέσα στο υποβρύχιο ήταν αποπνικτική από τις αναθυμιάσεις χλωρίου και τους καπνούς των πυρκαγιών από βραχυκυκλώματα, ενώ η θάλασσα το κατέκλυζε. Η εικόνα της καταστροφής ήταν πλήρης. Τότε δέχεται και εμβολισμό από την κορβέτα. Ο ύπαρχος του υποβρυχίου υποπλοίαρχος Ηλίας Τσουκαλάς εκτέλεσε ο ίδιος τους απαιτούμενους χειρισμούς, ώστε το σκάφος να επανεύρει την πλευστότητά του και διέταξε την εγκατάλειψή του. Μετά από λίγα δευτερόλεπτα το «Κατσώνης» βυθίστηκε παρασύροντας στον υγρό τάφο τους:

Αντιπλοίαρχο	Β. ΛΑΣΚΟ – Κυβερνήτη
Υποπλοίαρχο	Σ. ΜΥΚΟΝΙΟ
Υποπλοίαρχο	Σ. ΤΡΟΥΜΠΑΚΗ
Εφ. Σημαιοφόρο	Π. ΛΑΜΠΡΙΝΟΥΔΗ
Σημαιοφόρο Π.Σ. Τορπ.	Μ. ΚΑΒΑΛΟΥΔΗ
Σημαιοφόρο Π.Σ. Μηχ.	Κ. ΞΕΝΟ
Αρχικελευστή Μηχ.	Η. ΧΡΥΣΟΧΕΡΗ
Αρχικελευστή Μηχ.	Ν. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΖΑ
Κελευστή Αρμ.	Δ. ΜΑΡΑΛΕΤΟ
Κελευστή Πυρ.	Λ. ΣΤΑΜΟΥ
Κελευστή Μηχ.	Π. ΜΑΓΙΑΤΗ
Κελευστή Ηλ.	Β. ΡΑΝΤΟ
Υποκελευστή Α' Τορπ.	Ν. ΜΑΝΤΩΝΑΝΑΚΗ
Υποκελευστή Α' Ηλ.	Α. ΒΛΑΧΑΚΗ
Υποκελευστή Β' Μηχ.	Δ. ΚΟΥΒΕΛΗ
Υποκελευστή Β' Μηχ.	Ε. ΤΣΑΤΣΑΡΗ

Υποκελευστή Β' Μηχ.
Υποκελευστή Β' Μηχ.
Υποκελευστή Β' Ηλεκ.
Υποκελευστή Β' Ηλεκ.
Δίοπο Τορπ.
Δίοπο Τορπ.
Δίοπο Σημ.
Δίοπο Ηλεκ.
Δίοπο Τεχν. Χαλκ.
Ναύτη Αρμ.
Ναύτη Τηλ.
Ναύτη Μηχ.
Ναύτη Μηχ.
Ναύτη Ηλεκτρ.
Ναύτη Ηλεκτρ.
Ναύτη Ηλεκτρ.

Κ. ΣΕΛΛΑΚΗ
Π. ΤΣΑΚΩΝΑ
Ι. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
Α. ΚΡΕΣΤΑ
Ε. ΠΛΑΤΙΔΗ
Σ. ΞΕΠΑΠΑΔΕΑ
Χ. ΑΛΕΞΙΟΥ
Ν. ΘΥΜΑΡΑ
Μ. ΛΗΜΝΑΙΟ
Χ. ΜΗΤΣΙΑΛΗ
Γ. ΛΕΝΤΖΑΚΗ
Α. ΜΟΣΧΟΝΑ
Α. ΦΟΥΝΤΟΥΛΑΚΟ
Ν. ΚΟΥΡΟΥΖΗ
Δ. ΠΡΙΝΤΖΟ
Ζ. ΖΩΓΡΑΦΟ

Αιχμαλωτίστηκαν 17, μεταξύ των οποίων ο σύνδεσμος Βρετανός αξιωματικός και ο Βρετανός υπαξιωματικός τηλεγραφητής.

Διασώθηκαν από την αιχμαλωσία τρεις: ο ύπαρχος υποπλοίαρχος Ηλίας Τσουκαλάς ο υποπ. αρμενιστής Α. Αντωνίου και ο υποπ. πυροβολητής Α. Τσίγκρος που μετά από κολύμβηση 9 ωρών κατόρθωσαν να φθάσουν στην ακτή της Σκιάθου. Εκεί περισυνελέγησαν από τους ντόπιους. Ύστερα από δραματικές περιπέτειες, με τη βοήθεια του Βρετανικού συνδέσμου του στρατηγείου Μέσης Ανατολής Henry Dail, του βοηθού του ανθυπίαρχου Γεωργίου Σαρρού και των ανταρτών του Πηλίου, πέτυχαν να επιστρέψουν στις 11-11-1943 στη Βηρυτό.

Στις 25-1-1944 ο υποπλοίαρχος Ηλίας Τσουκαλάς συναντήθηκε με τον Γεώργιο Σαρρό, που είχε προαχθεί σε υπίλαρχο, στην Αλεξάνδρεια. Τότε ο υπίλαρχος του διηγήθηκε ότι με μεγάλη δυσκολία πέτυχε να δραπετεύσει από την Ελλάδα και να ξεφύγει από τους αντάρτες, που αντί για ευχαριστώ για τις υπηρεσίες του, με απόφαση Άρη Βελουχιώτη τον καταδίκασαν σε θάνατο, που μεταξύ των άλλων κατηγοριών ήταν : «Διότι βοήθησε τον προδότη υποπλοίαρχο Τσουκαλά να φύγει από την Ελλάδα για να ξαναπάει να προσφέρει τις υπηρεσίες του στον άτιμο Γλίξμπουργκ και την κλίκα του».

Πηγή : Επτά ημέρες. Καθημερινή Κυριακής 28, 29-10-2000.

«Το Ελληνικό Ναυτικό στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο»